

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICA

ANY XI.

REUS, DIVENDRES 10 DE NOVEMBRE DE 1916

Núm. 257

GRAN HOTEL DE LONDRES

HOTEL DE PRIMER ORDRE

:: Habitacions amb teléfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i teléfon ::

S. GIL VERNET

METGE-CIRURGIA DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.—EX PREPARADOR
ANATÓMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA

Cirurgia :: Matriu :: Vies urinaries

ESPECIALITAT EN LA CURACIÓ DE LES HERNIES

Consulta de 6 a 9

Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral. - BARCELONA

OSTRES

Les Verdes de Marennes a 2

Se'n serveixen
al BAR

Sagalá

Carrer de Sant Joan, 1-REUS

pessetes dotzena i les acreditades d'Arcachón a una

LES ELECCIONS PRESIDENCIALS DELS ESTATS UNITS

El triomf den Hughes

Han arribat del Nord, d'Amèrica les primeres notícies relatives al resultat de les eleccions presidencials. Aquest resultat era esperat a tot arreu amb extraordinària ansietat, a causa de la repercussió que pot tenir en la política estrangera dels Estats Units. Altre motiu d'espectació ha sigut l'equilibri quasi perfecte en que durant la campanya electoral s'han manifestat les forces dels dos candidats que veritablement se disputaven la victòria.

El candidat del partit republicà, Charles Evans Hughes, ha triomfat sobre el candidat del partit demòcrata, Woodrow Wilson. Certament, no haurà causat aquest resultat cap sorpresa, ni a la República nortamericana, ni fora d'ella. Des de que la campanya electoral s'inicià, se considerava com molt compromesa la situació den Wilson. Existia l'impressió de que Hughes triomfaria, pero que la diferència de vots entre'ls dos contrincants seria relativament petita. En aquestes circumstancies podia succeir que un desplaçament qualsevol de vots en algun Estat de la Federació, alterés el resultat total. Per això el «New York Herald», el mateix dia de l'elecció, deia que'l resultat de la lluita era el més incert que jamai s'hagués presentat en l'història de les eleccions presidencials nortamericanes. No més cal fixar-se en la proporció de les apostes que s'inicien a Nova York. Hores ans de les eleccions, s'apostava a favor de Hughes en la proporció de 10 per 9.

Sembla que'l sufragi de les dones (que són electores en bon nombre de Estats), ha acabat de decantar la balança del costat del candidat republicà. Aquest beneficiava, además, de la excel·lent situació que li creava l'unió de tots els antics republicans. Se recordarà que en les anteriors eleccions presidencials, triomfà Wilson per haver-se produït en el partit republicà la dissidència den Roosevelt, qui fundà aleshores el partit progressista i oposà la seva candidatura a la den Taft. En les presents eleccions, Taft i Roosevelt han anat sos esforços per a fer triomfar la candidatura del jutge Hughes.

Les eleccions del dia 7 no han sigut, en realitat, les del president, sino les dels delegats o compromissaris que cada Estat de l'Unió nomena per a que després elegeixin al president. Pero això no és més que un formalisme legal. Els compromissaris presidencials són nomenats amb mandat imperatiu; de manera que ja se sab a quin candidat deuen votar. En quant se coneix el resultat de l'elecció de compromissaris, se dona ja per decidit el resultat de la votació posterior, de segon grau, en la que la designació de president té més bé el caràcter d'una cerimonia.

I bé; triomfant Hughes, quina actitud va a adoptar davant els atropells i els agravis d'Alemanya?

Respecte an aquest punt capital, ha regnat una fonda confusió. Començà Hughes la campanya atacant al president Wilson per la seva pusilanimitat i preconisant una política més enèrgica per part del Govern de Washington. Posteriorment, ses paraules sobre aquesta qüestió delicada se féren vagues i obscures. Es produïa, per altra part, el fet desconcertant de que els germano-americans apoiaven la seva candidatura. En la premsa dels països aliats s'observava cert rezel.

En aquests últims dies, no obstant, s'havia aclarit quelcom de misteri. Es creia saber que els germano-americans apoiaven o decidien apoiar a Hughes, amb el propòsit de provocar una situació interina amb motiu del canvi de president, doncs que el nou no deu pendre possessió fins passat mig any. Aquesta situació interina, a judici dels alemanys, impediria que Wilson acceptés pel seu compte cap responsabilitat. Així els submarins podrien cometre fetxories al seu gust durant sis mesos més, sense perill de que a la Casa Blanca s'acabés la paciència durant dit plaç. No obstant, hi ha motius per a creure que a darrera hora s'han donat noves ordres als germano-americans. Un diari alià, «El Corriere d'Italia», arriba a dir que si el diumenge passat els Imperis centrals, feren la titulada proclamació de l'Independència de Polonia, fou amb el propòsit de conquistar per a Wilson els vots dels quatre mil·lions de polacs que formen part de la mixtura ètnica del poble nord-americà.

Hi ha que esperar, amb tot, que desaparegui la polvoreda de la lluita i que el president electe precisi millor llurs intencions.

Cambò diu en el Congrés que'l déficit de nostre pressupost és el Marroc, que la perturbació de nostra vida financiera és el Marroc, que s'aumenten els tributs per a sostindre nostres gastos al Marroc

Callen els republicans que farts i en plena digestió, com diria Samblancat, no volen pertorbar la tranquil·litat al Govern. Sols en Marcell Domingo, un dia i altre dia, s'aixeca al Parlament per a denunciar abusos, atropells i immoralitats.

De la vergonya del Marroc, on se sacrifiquen vidés i caudals del poble, res diuen els republicans, amb excepció, com diem, den Marcell Domingo.

Vegis lo que digué en canvi Cambò dies passats en el Congrés:

«Todo el fondo de la situación difícil de la Hacienda española es el déficit, la realidad del enorme déficit de nuestro presupuesto ordinario. ¿Cuál es la causa del déficit? ¿A qué obedece el déficit? Las cifras nos dicen con elocuencia irrefutable que el déficit de nuestro presupuesto es Marruecos, que la perturbación de nuestra vida financiera es Marruecos; hay que decirlo al país y afrontar el problema de la reconstitución de nuestra Hacienda diciendo la verdad aquí. Y ante la realidad de ese problema hay dos soluciones; o se le dice al país que se aumentan los tributos en los millones necesarios para sostener nuestros gastos en Marruecos, y se le dice que aquel tributo es para Marruecos, con lo cual veríamos que el pueblo español no está dispuesto a hacer este sacrificio para lo de Marruecos, o, de otra manera, lo de Marruecos se lleva a un presupuesto extraordinario. Esta fué, en definitiva, la solución de Francia. Meses, casi semanas antes de la declaración de la guerra, en un presupuesto extraordinario, en una emisión de mil y pico de millones se consolidaron las deudas por los gastos que había ocasionado la acción de Francia en Marruecos. Pero esto tiene una consecuencia, dicho claramente, planteado francamente a nuestro país: que como no puede aumentarse indefinidamente el volumen del presupuesto extraordinario, como no pueden hacerse presupuestos extraordinarios cada día, ha-

ciéndolo así hubiese resultado que el presupuesto de los 3,000 millones hubiese sido para pagar atrasos de Marruecos y para prever los gastos futuros de Marruecos; lo cual es como decirle al país, que nos pide una iniciativa de reconstitución nacional y estímulos a la agricultura, a la industria, al comercio y al trabajo; reconstitución nacional, sí; al Rif. (Rumores).

Y eso no se ha atrevido a hacerlo el señor ministro de Hacienda, directamente; pero lo ha hecho indirectamente. Este es el camino que ha seguido, ese es el presupuesto extraordinario. Los gastos de Marruecos son de ciento cincuenta y pico millones de pesetas; en ocho meses hemos pagado más de ciento; por esto hay déficit en el presupuesto y para salvarlo se prescinde en el presupuesto ordinario de la consignación de gastos útiles, los más útiles, los más vivos de nuestro presupuesto y se transfieren al extraordinario por ciento cincuenta y pico millones de pesetas, igual a lo que cuesta Marruecos. (El señor Romeo pide la palabra). Decís que es un presupuesto de reconstitución nacional cuando la obra de reconstitución, sino de atención de las energías nacionales, no ha de obtener ningún beneficio, ningún aumento, ninguna intensificación. Ese es el presupuesto de los atrasos de Marruecos y de las previsiones para Marruecos; ese no es un presupuesto de reconstitución nacional.

Eso lo sabe el señor ministro de Hacienda, y sabiéndolo no tiene derecho a usar ese rótulo. Un presupuesto extraordinario de reconstitución nacional, aún es una ilusión para nuestro país, y ya que no le dais remedios no le quiteis ilusiones: dejadle esa ilusión por lo menos. El señor ministro de Hacienda, que presenta ese presupuesto, que es imposible que no lo conociera, que no supiera lo que es, parece haber contado con que ningún señor diputado lo examinaría ni lo analizaría; pero eso es perdonable; lo que no es perdonable, señor ministro, es engañar al país. Ante una petición justa del país, si se entiende que no hay manera de satisfacerla hay el derecho y hay el deber de decirle que no, y es un mal el decirle que espere (lo censuraba con razón S. S.); pero lo peor que puede hacerse es decirle que sí y hacer que nó, y engañarle en el mismo momento en que se le dice que se le complace».

De l'homenatge a l'Isern

Treballs llegits a la sessió necrològica celebrada a Alcover el dia 15 d'octubre de 1916

Prou hauria volgut entre vosaltres, trobar-me en aquest forn assenyalat, fita del temps alçada sobre els altres que dirà a l'hom on el poeta és nat.

Prou ho hauria volgut!... Mes, fa que em (priva un deure de portar-hi a batre el cor, provaré si ma feble veu arriba a poder-se ajuntà amb vostres veus d'or.

I, si algú de vosaltres se n'adona, mireu si cab, com trista flor d'hivern, entre les de l'esplèndida corona que teixiu en remembrança de l'Isern!

E. GUANYABENS.

Barcelona.

RETALLS i COMENTARIS

D'una conversa amb l'Amadeu Hurtado, que acaba de tornar de França:

«Tots els països en guerra tenen un ideal nacional que'ls impulsa a la lluita. ¿Quin pot ésser l'ideal d'Espanya? Solament un ideal polític contra el militarisme d'Europa; pero des del punt de vista dels interessos directes, aspira únicament a la conservació del seu patrimoni territorial, sense engrandir-lo.

Els agents d'Alemanya han aixecat son programa de guerra, explotant la ignorancia de les multituds, parlant de la reivindicació de Gibraltar, de dominació de l'Estret, d'hegemonia espanyola al Marroc, d'influencia política a Portugal. Aqueix programa entra pels ulls de la multitud simplista. I aprofiten aqueixa circumstancia els germanòfils per a crear una situació compromesa al Govern, que tem més la possibilitat d'una guerra civil que no una exterior.

Amb l'encapsalament «Del viatge regio.—Su finalidad», escriu «La Lucha», mig en broma, mig en serio:

«El viaje regio es un viaje de alta

EL CAS MÉS SENZILL DE TOS;

el retredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

PASTILLES SERRA

compostes de balsàmics, antisséptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estava el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia i dificultava la respiració.

Es venen a 2 rals capsà.

Litinoïdes Serra

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a l'obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoïdes Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és lleugera, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capsas de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; UN PAQUET SOLT: 10 CENTIMS.

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment, proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofostorina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la matèria gris; aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al debilitat i vigoritzar a l'impotent.

FARMACIA SERRA, Arraval de Santa Agna, 80 - REUS

No compreu trajos ni abrics sense abans visitar la

SASTRERIA QUERALT Monterols, 35. - Reus.

Cafè Pampa

¿Voleu conservar vostra salut? Preneu a diari

El millor i més agradable

"Aroma concentrat." -- "Puresa garantida." -- "Gran digestiu"

El CAFÉ PAMPA és cultivat i recolectat de llevor especial. La torrefacció del CAFÉ PAMPA és tan perfecta en la concentració del seu propi aroma, que es considera com un dels més moderns avenços de la ciència i l'indústria.

El "Cafè Pampa" se serveix en el Bar Americà

Agent exclusiu per a la venda a Espanya

Román Marimón, P. Catalunya, 7. REUS

Dipòsit de l'exquisit Xocolat del RAM

No deixeu de pendre. CAFE PAMPA
PA i recomanar-lo als vostres amics

NOVA LÁMPARA ESTRANGERA

Làmpara Nitrògen

Dispot 1/2 Watt

Gran potencia lumínica. -- Coi sum veritat.
Duració sens rival

Demaneu-la a tots els bons establiments d'Electricitat i a vos-
tres electricistes.

Concessionari i dipositàri per a Espanya i Portugal:

Plutarc Teixidó. - Carme, 35. - Barcelona

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material elèctric,
CARME, 35. -- PROP DE LES RAMBLES

Representant en aquesta província

JOSEP BALDRICH

SANT ELIES, 2, 2.ª, 1.ª REUS

Nou Consultori de Medicina i Cirurgia Dr. Josep Rebullida Pedret

EX ALUMNE INTERN DEL DR. CAJAL

Especialitat en enfermetats del noi i de la dona

Alumne de les clíniques dels Drs. Clishausen, de Munich, i Pfaunder

OPERACIONS. - Hores de consulta: de 10 a 12 del matí i de 3 a 5 de la tarda

Hotel París. - REUS